

Uchwała Nr XVII/130/16
Rady Gminy w Biesiekierzu
z dnia 25 lutego 2016r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015r. poz. 1515 z późn.zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz. 163 z późn.zm.) oraz art.6 ust.1 i ust.2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz.1390) uchwała się, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Marek Plaza

W Y C I A G
z protokołu Nr XVII/16
sesji Rady Gminy w Biesiekierzu
odbytej w dniu 25 lutego 2016r.

1. Ustawowy skład Rady 15
2. Wymagane quorum 8
3. Obecni na sesji 13
4. Wynik głosowania:
- liczba głosów „za” 13
- liczba głosów „przeciw” 0
- liczba gł. „wstrzym.” się 0

Załącznik
do Uchwały Nr XVII/130/16
Rady Gminy Biesiekierz
z dnia 25 lutego 2016r.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie
Na lata 2016-2020**

GMINA BIESIEKIERZ

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi podstawowy element struktury społecznej. To właśnie w rodzinie kształtuje się osobowość człowieka, jego poglądy, styl życia, system norm i wartości. Istotną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości, zrozumieniu oraz wzajemnej pomocy i szacunku. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się sprzeczne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi a w wielu przypadkach sprzeczne z obowiązującym prawem.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w społeczeństwie i dotyka ludzi o różnym statusie społecznym bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy zawód. Jest jednocześnie skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie. Problem przemocy w rodzinie od wielu lat nagłaśniany jest przez media oraz wszelkiego rodzaju instytucje w związku z czym wzrasta świadomość społeczeństwa w tej kwestii. Początkowo problem ten był bagatelizowany. Wiele osób nie zdawało sobie sprawy, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem i wpływa destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy, ale również na całą rodzinę i społeczeństwo, w związku z tym władze państwa oraz różnego rodzaju instytucje podejmują różnorodne działania, które mają na celu łagodzenie skutków społecznych zjawiska przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinie. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnych ważnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 jest realizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program ma stanowić podstawę do stworzenia spójnego i sprawnego systemu, który powinien skutecznie doprowadzić do ograniczenia tego zjawiska. Program zakłada stałą i bezpośrednią współpracę podmiotów z terenu gminy Biesiekierz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. PRZEMOC W ŚWIETLE AKTÓW PRAWNYCH

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz.483 z póź.zm.) – art.71 i art.72,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z póź. zm.),

3. Kodeks Karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z póź. zm.): art.191 – przemoc i groźby karalne, art.197 – przestępstwa seksualne, art.207 – fizyczne i psychiczne znęcanie, art. 209 – alimenty,
4. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz.U. z 2015r., poz.163 z póź. zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31.03.2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz.U. z 2011r. Nr 81, poz.448)
6. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 1964r. Nr 9, poz. 59 z póź. zm.)
7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz.U. z 2012r., poz. 1356),
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r., Nr 209, poz.1245),
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2011r.Nr 50, poz.259),
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2010r. Nr 201, poz.1334)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2011r. Nr 126, poz.718)
12. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

III. DEFINICYJNE UJĘCIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- odbywa się w warunkach nierównowagi sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),

- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

1. przemoc fizyczna – to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest popychanie, obezwładnianie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
2. przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą np. straszenie zabójstwem, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie niszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, krytyka, kontrolowanie itp.;
3. przemoc seksualna – to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowane praktyki seksualne i pieszczoty, sadystyczne formy współżycia;
4. przemoc ekonomiczna – to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu, okradanie, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny;
5. zaniedbanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych dziecka, osoby starszej czy niepełnosprawnej, odrzucenie emocjonalne. Zaniedbanie nie wiąże się z użyciem siły, jednak może powodować poważne szkody psychiczne oraz uszczerbek na zdrowiu.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BIESIEKIERZ

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne oraz dane statystyczne pozyskane z Urzędu Gminy, Komisariatu Policji w Biesiekierzu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Gmina Biesiekierz jest gminą wiejską, położoną w bliskiej odległości od Koszalina, liczącą 11 sołectw. Na dzień 31.12.2014r. w gminie zameldowanych na stałe było 6.336 mieszkańców, liczba ta z każdym rokiem wzrasta. W Starych Bielicach czy Nowych Bielicach bardzo prężnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe. W tych miejscowościach najczęściej przybywa nowych mieszkańców gminy, ludność ta nie jest znana i często chce zachować swoją anonimowość. Są to środowiska, gdzie najtrudniej jest zdiagnozować problem przemocy w rodzinie.

Na koniec roku 2014 wskaźnik bezrobocia w gminie wynosił 8,5%, 365 osób było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, w tym 206 kobiet, z prawem do zasiłku dla bezrobotnych – 75 osób, a 197 osoby to długotrwale bezrobotni.

W roku 2014 Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Biesiekierzu przeprowadziła z 10 osobami rozmowy interwencyjno-motywuujące

w związku z nadużywaniem alkoholu, wobec 2 osób wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Z porad Punktu Konsultacyjnego skorzystało 27 osób, w tym 13 osób z problemem alkoholowym, 9 osób – dorośli członkowie rodzin z problemem alkoholowym, współzależnieni i DDA, 4 osoby – doznające przemocy i 1 osoba stosująca przemoc w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach w różnych jej formach. Na bieżąco współpracuje z policją, kuratorami sądowymi, pedagogami placówek oświatowych, służbą zdrowia, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym. W wyniku działań w roku 2014 GOPS udzielił pomocy 514 osobom, co szczegółowo przedstawia tabela Nr 1.

Tabela Nr 1

Pomoc świadczona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

	Liczba osób	Liczba rodzin
Ogółem objęci pomocą społeczną	514	275
Rodziny z problemem alkoholowym	30	11
Rodziny, w których wystąpiło zjawisko przemocy	4	1

Zarządzeniem Nr 31/11 Wójta Gminy Biesiekierz z dnia 1 sierpnia 2011r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny działający na terenie gminy Biesiekierz w składzie 11-osobowym. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele różnych instytucji m.in. oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, policji, sądu, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowej. Celem zespołu jest przede wszystkim pomoc osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu ich problemów, działania pomocowe i interwencyjne w momencie zaistnienia problemu, współdziałanie z innymi podmiotami i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy.

Trudno ocenić skalę zjawiska przemocy w rodzinie, wydaje się, że najlepiej obrazują ją statystyki opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedur „Niebieska Karta”. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy w rodzinie na terenie gminy Biesiekierz.

**Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart na terenie gminy
Biesiekierz w latach 2012-2014**

INSTYTUCJE	2012	2013	2014
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1	2	-
Policja	1	1	4
Oświata	1	-	1
Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	1
R A Z E M	3	3	6

Źródło: opracowanie własne

Osoby wszczynające procedurę „Niebieska Karta”

OSOBY WSZCZYNAJĄCE PROCEDURĘ NIEBIESKIEJ KARTY	2012	2013	2014
Kobiety	2	3	5
Mężczyźni	-	-	-
Osoby małoletnie	1	-	1
RAZEM	3	3	6

Źródło: opracowanie własne

Z analizy danych zawartych w tabeli 2 i 3 wynika, iż ilość założonych „Niebieskich Kart” wzrasta. Najwięcej procedur wszczynanych jest przez policję i pracowników socjalnych. Zespół Interdyscyplinarny nie odnotował wpływu żadnej „Niebieskiej Karty” założonej przez placówki służby zdrowia.

Z powyższej analizy można wywnioskować, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to statystyki. Ofiary przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy.

V. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych,

osób starszych, niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele instytucji służb pracujących z dziećmi, policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, księży, mieszkańców gminy Biesiekierz, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe rozpisano w zadaniach:

Lp.	ZADANIE	DZIAŁANIE	REALIZATORZY	OKRES REALIZACJI
1.	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i podnoszenie świadomości społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym - prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych, - kursy i szkolenia, warsztaty dla rodziców, - rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy i jej skutków 	Placówki oświatowe, Pedagogzy, GOPS, Świetlice znajdujące się na terenie gminy, Gminna Komisja RPA, Biblioteki, Straż Gminna, Policja	2016-2020
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań w środowisku zagrożonych przemocą w rodzinie mających za zadanie zapobieganie zjawisku przemocy, - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie, - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których występuje przemoc oraz efektów tych działań 	GOPS, Policja, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	2016-2020
3.	Zwiększenie skuteczności i dostępności profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz stosującym przemoc, - oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez udział w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych, 	Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, PCPR, Policja, Placówki oświatowe, Służba zdrowia, Punkt Konsultacyjny	2016-2020

		- realizacja procedury Niebieskiej Karty		
4.	Zwiększenie kompetencji członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	- szkolenia i warsztaty i konferencje z zakresu przeciwdziałania przemocy	Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Policja, Urząd Gminy, Służba Zdrowia, Placówki oświatowe, Gminna Komisja RPA	2016-2020

VII. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
2. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy,
3. Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy na terenie gminy,
5. Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
6. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
7. Profilaktyka wśród sprawców przemocy poprzez edukację dotyczącą konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie.

Cele działań i przewidywane efekty odnoszą się do obszarów:

- Profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach pomocy,
- Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców,
- Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną, socjalną.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

1. Urząd Gminy w Biesiekierzu,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu,
3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Biesiekierzu,
4. Policja,
5. Zespół Interdyscyplinarny

6. Placówki oświatowe znajdujące się na terenie gminy Biesiekierz
7. Biblioteki,
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELKAP”,
9. Kuratorzy Sądowi
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie,
11. Organizacje pozarządowe
12. Sąd

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 finansowane będą ze środków własnych gminy, z funduszy pozyskanych ze źródeł zewnętrznych oraz ze środków pochodzących z Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

X. EWALUACJA I MONITORING

Program będzie ewaluowany poprzez coroczne sprawozdanie z realizacji zadań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Bieżący monitoring zjawiska i skali przemocy prowadzony będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz przez instytucje znajdujące się na terenie gminy, zajmujące się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy w rodzinie.